

χρειάζεται μεγάλο μυαλό· όσο για τη συμπλήρωση· έχεις μεγαλύτερη ευκολία· γιατί εμάς έχεις μπροστά σου τὰ χαράκια τῶν γραμμάτων, ποῦ λείπουνε, ἢ εἴμα ἀπὸ τὴν ἀδεια θέση ὑπολογίζεις τὰ γράμματα, εὐκολα βάζεις ἐκεῖνα ποῦ λείπουνε καὶ συμπληρώνεις τὰ χειρόγραφα· ἀλλὰ γιὰ τὰ δημοτικά τραγούδια, ποῦ φέρνουνται ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, μποροῦμε νὰ κάμουμε τὴν ἴδια δουλειά;

Ἄγιοι Δοῦλοι 8 τοῦ Ἀλωνέρη 1905

Μένω μὲ σέβας
ΔΗΜ. Θ. ΣΠΗΓΟΣ

ΧΑΡΑΒΓΕΣ

Γλυκεῖα χύνονταν γαλήνη στὰ καθάρια τὰ νερά
Κι ἀλαφρόπνοο ἐν' ἀγέρῃ πέταγε μὲ θρὸ στὰ φύλλα,
Ὁ ἀβγερινὸς στὰ ὕψη χρυσοφύγας λαμπερὰ
Κι ἀχοπέταγμα ὕμνου ἀγάπης σὲ στεργιὰ καὶ κύμα ἐκύλα.

Δροσοστάλαχτη ἡ ἀβγοῦλα ἔσβουε τ' ἄστρα στὴ σειρὰ
Καὶ γυροφῶν ἐξεδιαλυοῦσε γύρω καὶ βουνῶν μαβρίλα
Μὲς σ' ἀντιφεγγίδες χρωμάτων· κ' ἐχυνόταν μὲ χαρὰ
Στὸν ἀστραφτερό της δρόμο, τ' οὐρανοῦ ἡ χρυσὴ κεντήλα.

Ξάφνω μπρὸς μου ἄλλη χαράζει ροδοφώτιστη ἀβγὴ
Καὶ προβαίν' ἥλιος καινούργιος φωτεινὸς καὶ φλογεὸς
Ποῦ ἡ δλόκυρή του, καίει τὴν καρδιά μου, ἀναλαμπή·

Στρέφω πίσω: βλέπω τώρα σκεπασμένη καὶ θαμπή
— Συμπαθῆστε μ' ἄγρια ψῶτα, τ' οὐρανοῦ ποῦ κλαίει ὁ θόλος —
Κεῖνη π' ἀνεχόρταστα εἶδα, τὴ χρυσώρια ἀνατολή.

[Κατὰ τὸν Annibal Caro]

ΝΑΣΙΠΠΟΣ

ΜΑΜΑ

Γιὰ τὴ γυναῖκα μου

Μαμά, εἶναι ἡ γλυκόλαλη καὶ θερμὴ λέξη, ποῦ
προφέρουν πρῶτα πρῶτα τὰ χειλάκια τοῦ μωροῦ
παιδιοῦ, σὺν ξανοίξῃ γιὰ πρώτη φορὰ τὸ φῶς τοῦ
κόσμου· μαμά εἶναι καὶ τὰ τελευταῖα λόγια ποῦ
προφέρουν τὰ σθυσμένα χεῖλια ὄντας στὸ ὑστερὸν πά-
λεμα τοῦ θανάτου ζητοῦνε βοήθεια. Πόση γλυκάδα,
πόση ἀγάπη, πόσα γέλια καὶ δάκρυα κρύβονται σ'
αὐτὴ τὴ λέξη, ἡ μάνα γυροῖ.

Μαμά, ἡ θεῖα καλοσύνη τοῦ Θεοῦ, μαμά, τὸ
μεγαλεῖο τῆς παθιασμένης ζωῆς... Ἡ παρθένα εἶναι
ἐνὰ γλυκὸ ὄνειρο τῆς φθαρτῆς ζωῆς, εἶναι ἐνὰ ἄφτια-
στο πνέμα, ποῦ πρέπει νὰ βαδίσῃ σὲ θετικὸ σκοπὸ,

τίστασι κατὰ τῆς ἀρχῆς, δυὸ χρόνια καὶ πεντέμισι
μῆνες φυλακὴ... Αἱ ποῖες εἰν' αὐτὸς; Καὶ χτύπησε
δυνατὰ τὸ βούρδουλα ἀπάνω στὸ τραπέζι.

Μὲ τὸ χτύπημα τοῦ βούρδουλα ἀνατινάχτηκε
ἀπάνω καὶ τὸ παλληκάρι τῆς Φακῆς...

— Κύριε σταθμάρχῃ, λέει, νὰ μᾶς συμπαθῆς
ὅπου... ξέρεις ἐμεῖς κακὸ σκοπὸ δὲν εἴχαμε· θὰ τρώ-
γαμε καὶ θὰ πηγαίναμε νὰ ἡσυχάσωμε... ἐμεῖς, νὰ
ἀρώτα νὰ ἰδῇς ποτέ μας... εἴμαστε ἡσυχὸι ἀνθρώποι...

— Ἄ, τοῦ λόγου σου λοιπὸν εἶσαι ποῦ λένε
πῶς δὲν ἀκοῦς μὴδ' ἀρχῆς μὴδὲ νόμους, ποῦ εἶσαι
ἐνὰς ἀνυπότακτος, ἐνὰς αἰρετικὸς, ἐνὰς φευγόδικος...
Ἄ εἰσὶ εἶσαι!

— Ὅχι· νὰ μὰ τὸ σταυρό· καὶ σταυροκοπήθηκε
ὁ καπετάνιος τῆς Φακῆς· ἐγὼ, κύρ ἀξιωματικέ, νὰ
πῶς τὸ λένε, ποτέ μου μωροῦ παιδιοῦ δὲν ἔλυσα
μύτη. Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἀγάγια ἀγάγια τὸ βόλεψε
γιὰ τὴν πόρτα ποῦ εἴτανε ἀνοιχτὴ φαρδεῖα πλα-
τεῖα...

— Στάσου, λέει ὁ ἀνωματάρχης, νὰ σὲ ψάξω,
νὰ σοῦ κάμω κατοικονέρεβνα, νὰ μὴ φορῆς ἄρματα...

Τὴν ὥρα ποῦ ἔκαμε πῶς θὰ πάῃ κατὰ κείνον
ὁ ἀνωματάρχης, μ' ἐναν πῆδο ὁ Καχπεντουνιάς πε-
τάχτηκε ὅσω καὶ τοῦδωκε σὲ κάττι θεοσκότεινες στε-
νοῦρες φωνάζοντας...

εἶναι μιὰ καλλονή, ποῦ θέλει καὶ ζητάει ἀληθινὸ σε-
βασμό. Τὸ στεφάνι καὶ ἡ μητρότητα βάζει καὶ φέρ-
νει τὴ γυναῖκα, τὴν παρθένα, στὴν ὑψηλὴ βαθμίδα
τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς. Ἡ μάνα θὰ βάλῃ τὰ
ἀσάλευτα θέμελα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ γαλή-
νης. Κανένα πλᾶσμα, κανένα ζῶο δὲν εἴχισε, οὔτε
θὰ ζήσῃ ποῦ νὰ μὴ αἰσθάνεται ἀνάλογα μὲ τὴ φυ-
σικὴ του κατάστασι αὐτὴ τὴ γλυκεῖα καὶ περιπό-
θητη λέξη ποῦ κρᾶζεται μαμά, καὶ οὔτε κανένα
πνέμα καὶ καμμιὰ θέλησι ἐσκέφτηκε ποτέ νὰ στε-
ρήσῃ τὸν κόσμον τέτοιας θεϊκῆς καὶ χριστιανικῆς
ἀγάπης...

Εἶναι ἀνοιξὴ καὶ εὐρισκόμαστε στὴ νεότητι τοῦ χρό-
νου τριγυρισμένοι μ' ἄνθη καὶ εὐωδίες, μὲ λουλούδια
καὶ χρώματα, μὲ γέλια καὶ χαρές. Κι αὐτὴ ἡ πο-
λύπαθη καρδιά σ' ἄπειρα χαμόγελα τῆς ἀνθοστο-
λισμένης φύσης, ἀρχίζει νὰ εἰσπνέῃ ὁλόχαρες ματιές
καὶ μὲ κρυφὸ πόνον νὰ γλυκοσθάνεται πρὸς καιρὰ
γέλια καὶ χαρές. Ἡ γῆ εὐρωστη καὶ πλούσια σκορ-
πάζει περίσσια τίς εὐωδίες τῆς καὶ τὰ στολίδιά της,
ἐνῷ ὅλη ἡ φύσι παίζει καὶ διασκεδάζει σ' αὐτὴ
τὴν ἀτέλειωτη εὐτυχία.

Μία νὰ καθισμένη στὴ χλωρὴ τὴν πράσινη
χλόη χάνεται ἀνάμεσα σ' αὐτὸ τὸ τρελλὸ πανηγύρι.
Σὰ νυφούλα καὶ σὰ νεράιδα τοῦ βουνοῦ στέκεται
καὶ. Τάχα νᾶναι καὶ αὐτὴ παρθένα κόρη καὶ ἤλθε νὰ
παίξῃ μὲ τὴν ἀνοιξὴ τῆς ζωῆς, ποῦ κρᾶζεται νιότη,
μαζὶ μὲ τὴν παναιώνια ἀνοιξὴ τοῦ ἀγύριστου χρό-
νου καὶ νὰ πλέξῃ στέφανον χαρᾶς μὲ λούλουδα καὶ
κρίνους; Τὸ πρόσωπό της δὲν προδίδει τίποτε, μὰ ἡ
ματιὰ της λέει πολλά. Εἶναι μητέρα, εἶναι μητέρα
μὲ πάθος καὶ μὲ θέλησι, εἶναι μητέρα ποῦ μέσα σ'
ἐνὰ πλᾶσμα ἀγγελικὸ ἔχει κρυμμένα βᾶσανα, λύπες,
γέλια, χαρές... Ἐνὰ ἀγγελουδί, ἐνὰ μωρό, ὁ Ἀλέ-
ξαντρός της μισοκρυμμένος στὴν ἀνθοστολισμένη
χλόη ροδοκόκκινος καὶ χαρούμενος παίζει ἀδιάφορα
μὲ τὰ λουλούδια καὶ τίς χρωματιστὲς πεταλοῦδες
π' ἐλαφρὲς τριγυρίζουν τὰ μυρωδάτα ἄνθη. Ἀχ, τὸ
ἀγγελουδί τὸ ὑπέρλαμπρο, ποῦ φέρνει τὴν ἀρμονία
τοῦ θεοῦ κόσμου καὶ τῆς παθιασμένης ζωῆς, ποῦ
εἶναι ἡ ἀκατανίκητη δύναμις τῆς γυναικός. Κάθε
φωνή του, κάθε τρελλὸ χαμόγελό του, κάθε ἀπρό-
σεχτο βῆμα του, κάθε κουρασμένος ἀνασασμός του
ἀπὸ μακρυὰ, σὰ μαγνήτης καθρεφτίζεται σ' ἐναν
τρυφερό καὶ πονετικὸ καθρέφτη, ποῦ λέγεται καρ-
διά μάνας.

Χρυσὲ ἀγγελε! Σὲ τί μεσουράνια ἀνεβάξεις τὸ
πνέμα καὶ τὴν ψυχὴ τῆς μάνας, σὲ τί ἀόρατα σκα-

— Αἰντε, μωρὲ, καὶ νᾶχῃς χάρη ποῦ δὲν εἶμαι
πιομένος, ἀλλοιῶς... καὶ χάθηκε μέσα στὸ θεοσκό-
τειδο.

Μ' αὐτὸ τοῦ φάνηκε πῶς ἔσωσε τὴν τιμὴ τῆς
παλληκαρίας του. Ὁ ἀνωματάρχης ἐνὰ ἐνὰ ἐδίωξε
τὰ παιδαρέλια ποῦ τόσῃν ὥρᾳ στεκόντανε ζαβακω-
μένα καὶ θεωρούσανε τὸν ξεπεσμό τοῦ καπετάνιου
των. Ὁ καφενὲς ἄδειασε.

— Τίνος εἰν' αὐτὰ τὰ φαγοπότια; λέει τοῦ
Γλυφιᾶ.

— Νὰ μαθῆς τῶν παιδιῶν...

— Ἄ καλὰ αὐτὰ θὰ μαρτυρήσουνε τὴν ἀντίστασι
κατὰ τῆς ἀρχῆς. Γλήγορα στὴ στρατῶνα νὰ τὰ
κουβαλήσῃς· κι ἀνεσήκωσε τὸ βούρδουλα. Τί νὰ κά-
μῃ ὁ φτωχὸς ὁ Γλυφιᾶς; Βασιλικὴ διαταγὴ καὶ
τὰ σκυλιὰ δεμένα. Τὰ μάζωξε ὅλα σὲ μιὰ κόφα καὶ
δρόμο κατὰ τὴ στρατῶνα βλαστημώντας μέσα του
καὶ τὸν ἀνωματάρχῃ καὶ τὸν Καχπεντουνιά.

Τὴν ὥρα κείνη ξεκόλλησε ἀπὸ μέσα ἀπ' τὸ σκο-
τεῖδι ἐνὰς ἰσκιος καὶ ζύγωσε κατὰ τὸν καφενέ.

Ἦτανε ὁ χωρατατζῆς ἀδερφός τοῦ Καχπεντου-
νιά ὁ Ἀλέξης ποῦ καὶ ἀντίκρυ τρυπώμενος ἐβλεπε
ὅλο τὸ πανηγύρι καὶ σπαρταροῦσε ἀπ' τὰ γέλια.
Ἄμα τὸν εἶδε ὁ ἀνωματάρχης ξέσπασε κι αὐτὸς στὸ
γέλιο.

λοπάτια στηρίζεις καὶ φέρνεις τὰ τρελλὰ ὄνειρά
της ὅταν στὰ μαλακὰ της στηθὴ σὲ σφίγγει μὲ πᾶ-
θος μάνας καὶ σὲ κρᾶζει παιδί της.

Τρελλὴ γυναῖκα, πνέμα ἄστατο, ποῦ στὰ λόγια,
στὸ νοῦ καὶ στὴν ψυχὴ πάντα ἀδύνατη εἶσαι, θὰ
γενόσουν κατὰρα τῆς γῆς καὶ μέτος τοῦ κόσμου, ἂν
ἡ μεγάλη σοφία τοῦ Θεοῦ δὲ σοῦστελενε στὴν ἀγκα-
λιά ἐνὰ πλᾶσμα νὰ σὲ κρᾶζῃ μητέρα.

Ἀλωνέρη 18 1905

Κέρκυρα

ΠΑΙΔΕΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΑΙΩΝΩΝ ΒΑΘΙΑ

ΤΑ ΡΟΔΑ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

Μὲ καρδιοχτύπι ἡ Βήγαινα γυρνάει ξεμαλλιάρα
στὰ δάση μέσα γιὰ νὰ βρῇ τὸν ὁμορφὸ ἐραστή της.
θαρρεῖ πῶς τὴν ἀπάτησε μὲ κείνη τὴ ζουλιέρα
τὴν Περσεφόνη, κι ἄγρια ἐσπάζει ἡ ὀργή της.

Καὶ τρέχει, τρέχει ἐδῶ κ' ἐκεῖ μὲ ζούλια, μὲ λαχτάρα,
γυρεύοντας τὸν Ἀδωνι, — τὸ τρυφερό παιδί της —
ποῦ μέσ' τὰ ρόδα ἀνάμεσα ἐβρήκε μὲ τρομάρα,
ἀπάνω κάπρο θάνατο στὴ γῆ τὴν ἰδική της.

Τρελλὴ ἀπὸ τὴ λύπη της ἡ θεῖα Ἐρωμένη
στοὺς βάλτους, στὰ χαμόκλαδα δλημερὲς γυρνάει,
στ' ἀγκάθια ἀγκυλώνεται καὶ βγαίνει πληγωμένη.

Τὸ αἷμ' ἀπὸ τὸ σῶμα της, τ' ἀφρόπλαστο κυλᾷ
καὶ πέφτοντας στὰ κάτασπρὰ τὰ ρόδα ὡς τὴν ὥρα
ἐκείνη, τὰ κοκκίνησε μὲ τὸν ἀγνὸν ἰχθῶρα!

Λεμεσός

Μ. Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ

Ο ΣΥΜΜΑΧΟΣ

Καλέ μου σύντεκνε,

Μοῦ φαίνεται πῶς θὰ γύρισε πλεῖς πίσω. Στὸ
ταξεῖδι πῶς τὰ καλοπέρασες; Ποῦ γιόρταξες τὰ
Λαμπρόσκολα; Στὴν τουρκοσλαβωμένη, γιὰ τὴν
Προγονοσλαβωμένη Ἑλλάδα; Ἐγὼ ἐδῶ τὰ κουτσο-
πέρασα· ἄκουσα τὴ Λαμπρὴ τὸ Βαγγέλιο στὸ κεί-
μενο, στὸ ἥρωικὸ ἐξάμετρο, καὶ στὸ Ἀττινικό· μο-
νάχα ρωμίκα δὲν τᾶκουσα. Συλλογίσου κουταμάρες·
σ' ἐνὰ χωριουδάκι, σὺν αὐτὸ ποῦ βρίσκουμαι, νὰ
σοῦ διαβάζουν οἱ παπάδες τὸ Βαγγέλιο Ἀττινικά!
Τέτοια στενοκεφαλιά δὲν μπορεῖ νὰ τὴ χωρέσῃ τὸ
κεφάλι μου.

— Μωρὲ Ἀλέξη, λιγὰκι ἀκόμα δὲ θὰ μπο-
ροῦσα πλεῖς νὰ βασταχτῶ. Τέτοις χωρατῶ, τέτοις
πανηγύρι δὲ μοῦ ξανάλαχε. Καὶ τώρα θὰ χρυσοπε-
ράσωμε ἀπόψε. Τὸν κακομοῖρην τὸ Γιῶργη μὴδὲ γνῶ-
ρα δὲν τοῦδωκα...

— Ἐδῶ κάπου δλόγυρα θὰ παραφυλάγῃ νὰ ρύ-
γῃς, γιὰ νὰ ξανάρτῃ... Κάπου σὲ καμμιὰ ξώπορτα
θάνε καλλημένος καὶ θὰ καρτερῇ, ἢ πίσω στὴς ρεμ-
ματιές θὰ παίρνῃ τὸν ἄντρα του. Ἐλα, ἔλα νὰ τοῦ
καμώμε ἀκόμα ἐνὰ παιγνίδι· μπορεῖ νὰ τοῦ κῶψωμε
τὸ βήχα του μιὰ καὶ καλὴ... κι ὕστερα πᾶμε στὴ
στρατῶνα καὶ γλεντοῦμε.

Γελώντας κι οἱ δύο τοὺς βγήκανε ἔξω. Τραβή-
ξαν ἀπ' ἄλλο μέρος, ἔχι ἀπὸ κείνο ποῦ ἔφυγε τὸ
παλληκάρι τῆς φακῆς. Ὁ Ἀλέξης ποῦ ἤξερε τὰ
φυσικά του εἶπε στὸν ἀνωματάρχῃ.

— Θάπογούσις καὶ θάνε ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος.

Στὸ δρόμο συνωμληστήκανε τί θὰ τοῦ παίξουν
ἂν τότε βροῦνε. Ἐσκινίσαμε μέσα στὸ στενόδρομο
ποῦ πήγαινε κατὰ τίς ρεμματιές, γειτονιά μὲ κακὸ
ὄνομα γιὰ τὰ Σταιχεῖα της καὶ τίς Ἀνεραΐδες της·
κακοτοπιές ποῦ δὲν τίς περνοῦσε κανένας χωρὶς νά-
νετριχιάσῃ καὶ νάκούῃ τὸ καρδιοχτύπι του. Πλατά-
νια θεόρατα, χιλιοχρονίτικα, μὲ τὰ κλωνάρια πάνω
μεσάρανα σηκωμένα, μὲ κουφάλες κάτω ἔτες μ' ἐνὰ

ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Η ΕΕΝΗ

Γιὰ τὴ δ. Ἰντα Γαρτζώνη

Καλὸ μέσο βρήκα νὰ σπαζῶ τὰ δόντια τῶν καθαριστῶν χτυπώντας τους με τὴ γροθιά τήν... κοντική. Βρήκα πολὺ σωστὸ κείνο ποῦ λέει ὁ Ψυχάρης στὰ «Ρόδα καὶ Μήλα» ὁ Κόντος τὸ κάτω κάτω τῆς Γραφῆς ἔχει δίκιο· θέλει νὰ μᾶς κάμῃ νὰ γράφουμε μιὰ γλῶσσα ἃς εἶναι καὶ πεθαμένη· οἱ καθαριστᾶδες ὅμως θέλουν νὰ μᾶς μάθουν τίποτα· γιατί ἡ γλῶσσα τους ποτὲς δὲν εἴτανε γλῶσσα. Δὲν θὰ εἴτανε ἄσκημο γιὰ τὴν ιδέα μας νὰ πεταχτῇ παλὶ στὴ μέση ἡ Κοντική ράβδα καὶ νὰ τσακίσῃ μερικὰ δασκαλικά κεφάλια καὶ νὰ βάλῃ ὑπερὸς στὰ γερά «τοὺς ἀγγελαίους» τοὺς τοῦ «πονηροῦ κόμματος». Ὁ φόβος τῆς Κοντικῆς γροθιάς ἐγέννησε τῆς ἀπλῆς τὸ ζήτημα κατω ὁ σχολαστικισμὸς φωνάζανε τότε μὴ μπορῶντας νὰ τὰ βγάλουνε πέρα με τὸν Κόντο· ἡ γλῶσσα πρέπει νῆναι ἀπλῆ. Μοῦ φαίνεται πῶς ἂν δὲν ἔπιανε τὸ χέρι τοῦ Κόντου νὰ σέρνῃ τὰ μαλλιά τῶν καθαριστῶν, δὲ θὰ κουρβούνταν παρὰ θὰ εἴτανε ὅλοι ἡ μαλλιαροὶ ἡ κασιδιάρησι. Γι' αὐτὸ μοῦ φαίνεται πῶς καὶ ὁ Κόντος εἶναι νὰ βγῇ τοῦ Κόντου ἡ σημαία στὴ μέση· νὰ μποῦνε αὐτοὶ ποῦ γλωσσικοῦνε σήμερὰ ἀνάμεσα σὲ δύο φωτιές καὶ στὸ τέλος νὰ βιαστοῦν ἢ ν' ἀθροίσουνε ἢ νὰ σκοποῦνε μονάχοι τους σὰ σκορπιοί. Νὰ πεταχτοῦνε αὐτὴν τὴν ὥρᾳ μερικοὶ Κοντικοὶ στὴ μέση, θὰ βροῦνε σωρὸ γλωσσικὴς ἀνοησίας νὰ ξετινάξουνε. Μιὰ Κοντικὴ ἀντίδραση, ἃς εἶναι γιὰ τὰ μάτια, μοῦ φαίνεται πολὺ θὰ μᾶς ὠφελήσῃ. Προχτές μοῦ συνέπεσε ἕνα τέτοιο περιστατικόν, ὅπου κατὰλαβῆ τὴν ἀξία αὐτῆς. Ἐχομε ἰδῶ ἕνα ποῦ τσαμπουνόυσε γιὰ μαλλιαροὺς καὶ γιὰ γλῶσσα· ἐγὼ δὲν ἐβάσταζα παρὰ τοῦ μπῆκα με τέχνη στὸ ρουθούνι. Γύρισα τὸ φύλλο ἀπὸ τὸ Κοντικὸ μέρος—τὴς Γλωσσικῆς παρατήρησες τὴς θυμοῦμαι στὰ πέντε δάχτυλα—καὶ τοῦ ἀπόδειξα πῶς αὐτὸς καὶ τὰ ταίρια του δὲ νοιώθουν κουκούτσι ἀπὸ Ἑλλ. γλῶσσα· πῶς μόνος ὁ Σεβ. καθηγητὴς Κόντος κτλ. ξέρεῖ πῶς πρέπει νὰ γράφεται ἡ Ἑλλ. γλῶσσα· καὶ πῶς οἱ ἀληθινὰ λόγιοι δὲ θάρσυνον ποτὲ τοὺς μακαρονιστᾶδες δασκάλους νὰ κοπανοῦνε γιὰ τὴν προγονικὴ γλῶσσα ποῦ αὐτοὶ τὴν καταστρέφουνε με τὴν ἀμάθειά τους· Ζεματίστηκα ὁ φίλος· ἔπιασε νὰ βρίζῃ τὸν Κόντο ὡς σχολαστικόν, κι' ἐγὼ μέτα μου πέθαινα στὰ γέλια με τὸν ἀδερφικὸ πῆλεμο ποῦ γέννησα μέσα στὸ μυαλὸ τοῦ δασκάλου. Ποῦ θὰ εἶπῃ πῶς ὁ Κοντισμὸς πολὺ μπορεῖ νὰ μᾶς ὠφελήσῃ ἀκόμα.

Γ. Κ.

σπίτι, καὶ νερὸ ποῦ ἔτρεχε ἀφρισμένο στὸν κατήφορο, νερὸ δυὸ μυλοπότια κάτω στὴς ρίζες του, εἴτανε στάληθια τόπος ποῦ καὶ τὴν ἡμέρᾳ ἀκόμα σ' ἔκανε νὰ τρομάξῃς ἀπ' τὴν ἄγρια ὁμορφιά του.

Μιὰ ἀπ' τίς πεῖδ μεγάλες τοῦ παλληκαριῆς ὁ Καχπεντουνιάς εἶχε νὰ περνᾷ ἀπὸ κείνο τὸ μέρος τὴ νύχτα, νὰ στέκεται στὸν ἴσκιον τῶν πλατανίων καὶ νὰ τραγουδᾷ τὸν ἀμάνι του. Ἀλήθεια, εἴτανε τρεμουλιαστὸ τὸ τραγούδι του, μὰ ὅχι ἀπὸ τρομάρα, ἔτσι ἔλεγε ὁ ἴδιος· ἔτρεμε γιατί ἔτσι τῷθελε ὁ σκοπός. Τὸ τί ἔβλεπε καὶ τί ἄκουε σὲ κείνο τὸ τρομερὸ μέρος, πόσες φορές τὸ δηγήθηκε! Μιὰ φορὰ κεῖ ποῦ στεκόντανε ἀκκουμπισμένος στὴν κουφάλα ἐνὸς πλατανίου, ἴσα ἴσα ζυγιάζανε τὰ μεσάνυχτα, εἶδε τὸ Μεσανύχτη, στοιχειὸ ποῦ ἄλλο νὰ σοῦ παῦνε καὶ ἄλλο νὰ τὸ ἰδῇς. Ἡ κορφή του ἔφτανε τᾶστρα, τῶνα του χέρι τὴν Ἀνετολή καὶ τᾶλλο τὴ Δύση. Ὅποιοι ἰδῇ αὐτὸ τὸ στοιχειὸ χάνει τὴ μιλιὰ του, ἂν δὲ χάσῃ τὴ ζωὴ του γιὰ ἕνα χρόνον. Ὁ Καχπεντουνιάς τὸ εἶδε καὶ δὲν ἐφοβήθηκε· ἔκαμε τὸ σταυρὸ του, εἶπε τρεῖς φορές τὸ Πάτερ ἡμῶν, εἶχε καὶ τὸ τίμιο ξύλο ἀπάνω του καὶ ἔτσι δὲν ἐβλάφτηκε. Ὁ Μεσανύχτης σὰν ἄκουσε τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ σὰν καπνὸς ἐκάθηκε. Καὶ τί καὶ τί δὲν εἶδε σὲ κείνο τὸ στοιχειωμένο μέρος! Ἀνεράιδες ἀσπροφορεμέ-

νες με τὰ ξαθὰ μαλλιά στὴς πλάτες ξαπλωμένα νὰ χορεύουνε καὶ νὰ τραγουδοῦνε; Ἀράπη με καὶ ἀχειλὲς ἴσα με κάτω στὰ στήθια του νὰ ξανμιλῇ τὰ φλουριά του; Τὸ στοιχειωμένο φεῖδι τοῦ Παλιόμουλου μεγάλο σὰ φουσκωμένο βουβαλοδέρματο καὶ με κεφάλι στολισμένο με διαμαντόπετρες ποῦ λαμποκοποῦσαν σὰν τίς ἀχτίδες τοῦ Ἡλίου; Μιὰ φορὰ εἶδε καὶ τὸ νερὸ τοῦ ρεματιοῦ ποῦ ἔτρεχε φλουρὶ Βενέτικο καὶ Ματζάρικο· πρόφτασε καὶ πῆρε μιὰν ἀπλοχεριά... μὰ ἀπ' τὴ χαρὰ του μίλησε καὶ πάλι τὰ φλουριά γενήκανε νερὸ καὶ δυὸ μονάχα ποῦ εἴτανε ὀλότελα σκεπασμένα μέσα στὴ χούφτα του μείνανε φλουριά καὶ τᾶχε ἀκόμα· θεοκαίνουργα σὰν νὰ τᾶβγαζες τωραδὰ ἀπ' τὸ καμίνι. Εἴτανε ἀλαφροίσκιωτος καὶ γιὰ τοῦτο ἔβλεπε αὐτὰ τὰ ὄζ' ἀπὸ δῶ. Τὰ συνήθισε πλεῖα καὶ δὲν τὸν ἐπείραζε. Οἱ χωριανοὶ του ὅζω ἀπὸ πεντέξην τὸν ἐπιστεῖνανε· γιατί καὶ αὐτοὶ θαρροῦσανε πῶς βλέπανε ἄλλος πεῖδ πολὺ καὶ ἄλλος πεῖδ λίγο.

Τὴ βραδεῖα λοιπὸν τοῦ γλεντιοῦ ὁ Ἀλέξης κατὰλαβε πῶς ὁ ἀδερφός του θὰ πῆγε κατὰ κείνο τὸ μέρος πιστεύοντας πῶς κανένας δὲ θὰ κοτοῦσε νὰ τόνε κυνηγήσῃ ἴσα με κεῖ.

Ἐτσι λοιπὸν μαζί με τὸν ἀνωματάρχη βγήκανε κατὰ τίς Ρεμματιές. Τὰ μάτια τους ἐσφέξανε μέσα

μὰ οὔτε καὶ τότε δὲν τὴν εἶδαν. Καθῆσαν στὸ πεζοῦλι τῆς πλατείας καὶ τὴν κοιτοῦσαν. Τὸ πρόσωπό της, ἕνα προσωπάκι μικρὸ ἠπικιόνουνταν ἀπὸν μεγάλο καπέλλο με νταντέλλα ὑλόγυρα, ποῦ περτε ὡς τὰ μάτια της.

Χίλια παραμύθια νὰ μοῦ πῆς, μαννοῦλα μου, χίλια παραμύθια! Ταξίδεψε τὰ μάτια μου στὰ ὀλόχρυσά καὶ διαμαντένια τὰ παλάτια τῶν ρηγάδων! Κεῖ μέσα θέλω νὰ συντόχῃ τὴν ὀφρανοῦλα μου—ἔτσι τὴν ἔλεγα μονάχος μου· ὀφρανοῦλα! Τὴν εἶδα, τὴν εἶδα στὸ ὄνειρό μου. Ὡ! πῶς ἔστρεφτεν ἡ χλωμάδα τῆς. Καὶ εἴτανε μέσα στὸ σπῖτι μας! Ὁνειρο γλυκὸ, ποῦ μοῦ εὐωδίασες, ποῦ μοῦ ἀνάστησες τὸ φτωχικό! Μάννα, στολίσου καὶ γίνε ξμορφή καὶ νὰ σιγυρίσουμε τὸ σπῖτι· θέλω νὰ τὸ σπείρῃ ὅλο ἄνθια καὶ εὐωδιές γιὰ νὰ δεχτοῦμε τὴν ξένη! Κι' εἶλα νὰ σοῦ πῶ, μαννα μου· θάβηλες, γλυκειά μου, νὰ τὴν εἶχες ἐσὺ γεννήσει τὴν ὀφρανοῦλα! Νὰ δροσοβολοῦσε στὴς ὀλέβες τῆς τὸ ἴδιον με τὸ δικό μας αἷμα. Ὡ! Καὶ νὰ τὴν εἶχα χρυσὴ ἀδερφοῦλα! Ὁλημερίς θὰ τρέχαμε στοὺς κάμπους καὶ τὰ περιβόλια χερσποιστοὶ καὶ θὰ τῆς ἔπλεκα μύρια στεφάνια ἀπὸ ἀγριο-λούλουδα καὶ θάμωνα ἐγὼ ὁ φύλακας τῆς, ποῦ στὸ λόγο τῆς θὰ θυσιάζομουν καὶ οὔτε ματικὴ ξένου δὲ θάρνα νὰ μολεῖν τῆς μορφῆς τῆς τὸ φῶτο. Ζουλέβω τὸ σπῖτι ποῦ τὴν κρατεῖ, τοὺς δούλους ζουλέβω ποῦ τὴ βλέπουνε. Μιὰν ἄλλη νύχτα τὴν εἶδα ξανά. Εἴτανε με μιὰ μεγάλη πρέα· γελῶσε, μιλοῦσε ἀδιακοπα. Καθῆσαν στὸ ἴδιον μέρος στὸ πεζοῦλι. Ἐστρεψα τὸ πρόσωπό μου θυμωμένος καὶ θαρροῦσα τὴ θαλασσα. Ὅλοι ποῦ εἴτανε δίπλα τῆς μοῦ εἴτανε μισητοί. Αὐτοὶ τὴν ἔκαναν νὰ γελᾷ, νὰ κουβεντιάζῃ, αὐτοὶ τὴ βλέπανε! Σὲ μιὰ στιγμή ποῦ γύρισε τὸ κεφάλι κ' εἶδα τὰ μάτια τῆς, θαμπώθηκα. Ἐνα σκοτάδι ποῦ θάμπωνε καὶ ποῦ ἀπλώνονταν παντοῦ. Κάθε τι ἐπαψα νὰ βλέπω καὶ κοιτώντας μόνον τὴ θαλασσα, ἐνοιώθα καὶ τι νὰ με τραβᾷ σιγαλά, ὡς ποῦ τὰ μάτια τῆς μοῦ ῥάνηκαν μέσα στὴ θάλασσα τὴ μαύρη ποῦ καθρέφτιζε τὸ μελανιασμένον οὐρανόν. Καὶ νὰ τὴν ξανά μπιστᾷ μου. Ὡ! Εἶναι κοντὰ μου τώρα. Περπατοῦμε πέρα καὶ στὴν ἀμμουδιά τὴν κοιμισμένη καὶ τὰ πατήματά μας μόνον ζυπνᾶνε τὴ σιγαλιά. Τώρα τῆς βλέπω καθαρά τὴ μορφή. Ὅπως τὴν εἶδα στὸ ὄνειρό μου. Κανένας δὲν εἶναι σιμά της. Ἐμεῖς μονάχα καὶ γύρω μιὰ μαύρη γαλήνη, ποῦ περιζώνει τὸ πᾶν. Ὡ! Τρομάρα! Μπορῶ καὶ τῆς πιάνω τὸ χέρι, τὸ μικρὸ τῆς τὸ

στὸ σκοτάδι καὶ στὴν ἀστροφεγγιὰ μπορούσανε νὰ ξεχωρίσουνε τὸν ἄνθρωπο ἀπ' τὸ δέντρο. Πρὶν βγοῦνε ὀλότελα ὅζω ἀπ' τὸ δρόμο εἶδαν ἕνα ἴσκιον νὰ περπατῇ πάνω κάτω ἀνάμεσα στὰ πλατάνια στὸ ἀποχειλῶμα τῆς ρεμματιᾶς. Κοιτοστάθηκε ὁ Ἀλέξης καὶ στολῶνοντας καλὰ τὰ μάτια του σὰ γάτος ἐξέχωρισε πῶς ὁ ἀδερφός του εἴτανε κείνος ποῦ ἀδρασκίλιζε κεῖ πέρα, τὸ παλληκαριὶ τῆς Φακῆς, ποῦ δὲ μπορούσε νὰ χωνέψῃ τὴν προσβολὴ ποῦ ἔφαγε κείνη τὴ βραδεῖα. Τοῦ τοῖχου τοῖχου πηγαίνοντας ὁ Ἀλέξης με τὸν ἀνωματάρχη καὶ στὸ νύχι πατώντας νὰ μὴν ἀκουστῇ ἡ ποδοβολή τους κοιτοζυγῶσανε τὸν Καχπεντουνιά χωρὶς νὰ τοὺς μυρίστη. Κεῖ ἄξαφνα πεταχτήκανε δίπλα του καὶ πιάσανε δυνατὴ δμιλία:

— Αἰ καπετάνιο μου, δὲ θέλει ξεσυνόριο, ἔλεγε ὁ Ἀλέξης· εἶνε καλὸ παιδί· ἀλαφροφέρνει, μὰ ἡ καρδιά του εἶνε καλή.

Ὁ Καχπεντουνιάς ἄξαφνα τσακωμένος ἐκεῖ πέρα δὲν ἐπρόφτασε νὰ τὸ βάλῃ στὰ πόδια· ἐκόλλησε τὴ ράχη του ἀπάνω στὴν κουφάλα ἐνὸς πλατάνου καὶ καρτεροῦσε νὰ ἰδῇ τὸ τέλος...

(Τὸ τέλος στ' ἄλλο φύλλο).

Γ. Δ. ΝΑΛΕΤΗΣ